

Motion till riksdagen 2022/23:16

av **Ilona Szatmári Waldau m.fl. (V)**

med anledning av prop. 2021/22:276 Stärkt system för samordningsnummer

---

1 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om ett sekretesskydd för biometriska uppgifter som en myndighet tar fram i syfte att kontrollera den enskildes identitet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om att asylsökande efter begäran från Migrationsverket ska tilldelas ett samordningsnummer, enligt förslaget från utredningen om folkbokföring och samordningsnummer (dir. 2019:54), och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med förslag om att sekretess ska gälla i ärenden om tilldelning av samordningsnummer till personer som omfattas av lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl., enligt förslaget från utredningen om folkbokföring och samordningsnummer (dir. 2019:54), och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med precisering av undantagsbestämmelsen som tydliggör att kontakt med hälso- och sjukvård ska undantas och tillkännager detta för regeringen.

2 Inledning

Proposition 2021/22:276 Stärkt system för samordningsnummer innehåller förslag som syftar till att stärka systemet med samordningsnummer. Det föreslås att bestämmelser om samordningsnummer regleras i en ny lag, lagen om samordningsnummer, och att Skatteverket tar över ansvaret för bl.a. identitetskontroller vid tilldelning av samordningsnummer. Samordningsnummer ska med förslaget kunna tilldelas i tre nivåer

beroende på vilken identitetskontroll som föregått tilldelningen, och den som tar emot uppgifter om samordningsnummer ska få tydlig information om vilken bedömning av identiteten som har gjorts.

Den högsta nivån ska tilldelas den som har styrkt sin identitet och identitetskontrollen ska i dessa fall ske vid personlig inställelse. Det föreslås att den som har ett pass, identitetskort eller en motsvarande handling på begäran ska överlämna handlingen för kontroll. För att ytterligare stärka identitetskontrollen lämnas förslag om att den myndighet som utför identitetskontrollen ges möjlighet att kontrollera biometriska uppgifter som finns lagrade i de handlingar som ska överlämnas vid kontrollen. Den som är föremål för identitetskontroll föreslås vara skyldig att på begäran låta myndigheten ta fingeravtryck och en ansiktsbild. En skyldighet för samtliga myndigheter att underrätta Skatteverket om misstänkta fel i folkbokföringsdatabasen avseende personer med samordningsnummer föreslås också.

Propositionen innehåller även förslag om begränsning av det undantag från folkbokföring som gäller för den som tillhör en främmande makts beskickning eller lönade konsulat eller dess betjäning. Lagändringarna som gäller lokalanställda vid utländska ambassader eller konsulat föreslås träda i kraft den 1 januari och övriga ändringar den 1 september 2023.

3 Behandling av personuppgifter och bestämmelser om sekretess

Regeringen föreslår att den automatiserade behandling av personuppgifter som förslagen om stärkt identitetskontroll innebär ska ske i folkbokföringsdatabasen. Ansiktsbild, fingeravtryck och de biometriska uppgifter som tas fram ur dessa ska därför få behandlas i folkbokföringsdatabasen. När kontrollen har genomförts ska uppgifterna omedelbart förstöras. Vidare gör regeringen bedömningen att fingeravtryck, ansiktsbild och de biometriska uppgifter som har tagits fram i samband med identitetskontrollen inte medför något behov av några ändringar i offentlighets- och sekretesslagstiftningen.

Regeringens bedömning avseende behov av sekretesskydd för biometriska uppgifter möter kritik av flera remissinstanser. Örebro kommun menar att riskanalysen är bristfällig och att det är oklart hur det ska säkerställas att de insamlade uppgifterna inte kommer att kunna missbrukas. Vidare anser kommunen att det behöver säkerställas att det inte otillbörligen går att komma åt uppgifterna och att den interna tillgången till uppgifterna inom myndigheten begränsas till personal med utbildning i hur dessa ska hanteras. Slutligen konstaterar Örebro kommun att det saknas tydlighet kring hur länge en tillfällig lagring av de biometriska uppgifterna får pågå och en garanti om att den tillfälliga lagringen inte går att omvandla till permanent lagring.

Även Statens servicecenter lyfter att informationssäkerhetsaspekten kring förslagen bör beaktas noggrant då det kan få allvarliga konsekvenser om biometriska uppgifter kommer obehöriga till handa.

Kammarrätten i Stockholm anser att ett sekretesskydd för biometriska uppgifter som en myndighet tar fram i syfte att kontrollera den enskildes identitet bör övervägas. Det kan enligt kammarrätten inte uteslutas att biometriska uppgifter, t.ex. på grund av förbi-seende, inte alltid förstörs omedelbart efter genomförd kontroll, och uppgifterna kommer i sådana fall att förekomma i allmänna handlingar utan att sekretess gäller för dem. En

sådan ordning riskerar att leda till att den enskilde lider men om handlingen där uppgiften finns begärs ut. Kammarrätten anser vidare att det kan ifrågasättas om en sådan ordning är förenlig med bestämmelserna i EU:s dataskyddsförordning om bl.a. integritet och konfidentialitet.

Vänsterpartiet delar remissinstansernas kritik avseende behovet av sekretesskydd vid hantering av biometriska uppgifter och instämmer i förslaget från Kammarrätten i Stockholm, att ett sekretesskydd för biometriska uppgifter som en myndighet tar fram i syfte att kontrollera den enskildes identitet bör övervägas. Regeringen bör återkomma med förslag om ett sekretesskydd för biometriska uppgifter som en myndighet tar fram i syfte att kontrollera den enskildes identitet. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

4 Samordningsnummer för asylsökande

Regeringen gör bedömningen att samordningsnummer inte bör tilldelas samtliga asylsökande i samband med asylansökan. Utredningen om folkbokföring och samordningsnummer (dir. 2019:54), som ligger till grund för regeringens förslag, föreslår att asylsökande efter begäran från Migrationsverket ska tilldelas ett samordningsnummer. Detta gäller dock inte om ansökan kan antas komma att bedömas uppenbart ogrundad eller om det annars finns särskilda skäl. Utredningen föreslår också att samordningsnummer ska få tilldelas en asylsökande på begäran av Migrationsverket även om behovet av samordningsnumret inte finns i Migrationsverkets verksamhet.

Nästan alla remissinstanser tillstyrker utredningens förslag. Att ge asylsökande samordningsnummer underlättar deras tillvaro i samhället, i kontakt med myndigheter, vårdgivare och arbetsgivare m.fl. Migrationsverket förefaller vara den enda remissinstans som är kritisk mot förslaget. Verket anser att nyttan med förslaget kommer att vara begränsad och samordningsnumret kan i stället komma att ge en missvisande bild av personens anknytning till Sverige. Att förklara betydelsen av och begränsningarna med samordningsnummer för den som tilldelas ett sådant bör ses som en självklar del av själva tilldelningen. Att ge asylsökande samordningsnummer skulle sannolikt underlätta både för de asylsökande och för de aktörer som har kontakt med dem, enligt Vänsterpartiets bedömning.

Regeringen bör återkomma med förslag om att asylsökande efter begäran från Migrationsverket ska tilldelas ett samordningsnummer, enligt förslaget från utredningen om folkbokföring och samordningsnummer (dir. 2019:54). Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

4.1 Stärkt sekretess för uppgifter som lämnas över till Skatteverket i vissa fall

Regeringen gör bedömningen att det saknas behov av att införa stärkt sekretess i ärenden om tilldelning av samordningsnummer. Utredningen om folkbokföring och samordningsnummer (dir. 2019:54) föreslår dock att sekretess ska gälla i ärenden om tilldelning av samordningsnummer till personer som omfattas av lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. för uppgift som har lämnats av Migrationsverket om en enskilds personliga förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att

den enskilde eller någon närstående till denne lider men. Den förstärkta sekretessen föreslås dock inte gälla för uppgift om namn, födelseid, kön och om identitetsuppgifterna styrkts. Sekretess föreslås av utredningen även gälla för uppgift om grunden för tilldelning av samordningsnummer, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men.

Regeringen motiverar i huvudsak sitt ställningstagande med att den inte går på utredningens linje avseende tilldelning av samordningsnummer till asylsökande. Regeringens linje minskar behovet av starkt sekretess. Eftersom Vänsterpartiet förespråkar utredningens linje avseende samordningsnummer till asylsökande förespråkar vi också utredningens linje avseende starkt sekretess.

Regeringen bör återkomma med förslag om att sekretess ska gälla i ärenden om tilldelning av samordningsnummer till personer som omfattas av lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl., enligt förslaget från utredningen om folkbokföring och samordningsnummer (dir. 2019:54). Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

5 Underrättelseskyldighet avseende personer med samordningsnummer

Regeringen föreslår att det ska införas en skyldighet för samtliga myndigheter att underrätta Skatteverket om det kan antas att en uppgift i folkbokföringsdatabasen om en person med ett samordningsnummer är oriktig eller ofullständig. Om särskilda skäl talar mot det behöver någon underrättelse inte lämnas, enligt förslaget. Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet föreslås undantas från underrättelseskyldigheten. Detsamma gäller i fråga om uppgifter som omfattas av s.k. statistiksekretess.

Åklagarmyndigheten och Ekobrottsmyndigheten efterfrågar förtydligande om när uppgiften ska lämnas eller när en prövning om det finns särskilda skäl mot ett lämnande ska göras, samt om när det kan föreligga särskilda skäl att underlåta att lämna underrättelse och typexempel angående vad som kan utgöra en sådan situation.

Fler andra remissinstanser, bl.a. Region Stockholm, SKR och Riksföreningen Sveriges Stadsmissioner, lyfter risken att den utvidgade underrättelseskyldigheten försvårar enskildas kontakter med hälso- och sjukvården eftersom den kan ha en inskränkande verkan på vissa personers benägenhet att söka vård.

Region Stockholm efterfrågar en närmare precisering av undantagsbestämmelsen, inklusive vilka särskilt utsatta förhållanden som kan utgöra grund för avsteg från underrättelseskyldigheten. Riksföreningen Sveriges Stadsmissioner anser att förslaget bör förtydligas och att det bör göras en konsekvensanalys angående den enskildes påverkan. Förslaget innebär vidare att mer ansvar läggs på enskilda handläggare på myndigheter, vilka har olika kompetens i fråga om identitetsuppgifter. Det finns en risk att förtroendet för myndigheter kommer att minska och att det kommer att skapa en tydlig intressekonflikt mellan myndigheter och enskilda. Vänsterpartiet instämmer i kritiken från remissinstanserna.

Regeringen bör återkomma med precisering av undantagsbestämmelsen som tydliggör att kontakt med hälso- och sjukvård ska undantas. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Ilona Szatmári Waldau (V)

Ali Esbati (V)

Birger Lahti (V)

Lorena Delgado Varas (V)

Samuel Gonzalez Westling (V)

Ciczie Weidby (V)